

Ką kiekvienas katalikas privalo žinoti

KĄ KIEKVIENAS K A T A L I K A S PRIVALO ŽINOTI

cxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxc

Dievo tiesa -
- mūsų gyvenimo šviesa!

I. MŪSŲ TIKĖJIMAS

Tikėjimas - tai svarbiausia, ko iš mūsų reikalauja Dievas. "Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas, o kas netikės, bus pasmerktas" Mk.16,16. Pasakė Kristus.

Dievas tikėjimo reikalavo ir iš išrinktosios tautos ir skundėsi: "Jie įžūliai mane gundė, nors buvo mano stebuklus matę ...jų širdys juos nuolat vedė į klystkelius, o mano tiesų pažinti jie nenorėjo; dėl to susirūstinęs Aš prisiekiau,kad jie neįeis į mano laimės šalį" Ps.94,9-10.

Tikėjimas - tai pagrindinis reikalavimas, o už netikėjimą - didžiausia bausmė - amžinas atmetimas.

Prisikėlęs Kristus priekaištavo apaštalams už jų netikėjimą, o nesmerkė jų už kitus trūkumus.

Ir iš mūsų Dievas pirmiausiai reikalauja tikėjimo, kaip pirmąją sąlygą mūsų išganymui. Be tikėjimo nėra išganymo

Kodėl?

Kad pasiekutme amžinąjį gyvenimą su Dievu, mes privalome įvykdyti Jo valią. O ką reikia daryti, kad įvykdytume Dievo valią? - Trumpai ir visiems suprantamai nurodo Kat.Bažnyčia Katekizme:

1. Tikėti Dievu. 2. Įvykdyti Jo įsakymus. 3. Priimti sakramentus. 4. Melstis.

Šiuose nurodymuose glūdi Dievo valia, kurią mes turime atlikti, kad pasiektume amžinybę su Dievu. Tai pasakyta trumpai ir visiems suprantamai. Tikėjimas Dievu - gyvenimo pagrindas, be kurio kiti nurodymai: įsakymų įvykdymas, sakramentai ir malda neturi jokios prasmės. Kam? Gyvas tikėjimas - pirmasis mūsų rūpestis.

Kas yra tikėjimas? Kai kurie žmonės sako: "Jei aš Dievą pamatyčiau - tikėčiau" - Tai prieštarauja sveikam protui. Kai matai - tikėti jau nereikia. Dievą mes visi pamatysime, bet kai kuriems jau bus vėlu... Šiame gyvenime Dievas iš mūsų reikalauja tikėjimo,o ne regėjimo.

Žinoti - tai reiškia priimti kaip tiesą tai ką matė(praktinis žinojimas),arba ištyrė(mokslinis pažinimas). Tikėti - reiškia priimti kaip tiesą tai, ką Dievas pasakė ir ko jis moko per savo Kat.Bažnyčią. Pagrindas mūsų tikėjimui - autoritetingas liudijimas tiesiakalbio ir neklystančio Dievo.

Tikėjimas Dievu, tai panašu kaip mes tikime žmogumi: jei mes tam tikrame laiko tarpyje stebime žmogų ir sužinome: jo žodžiai teisingi, darbai geri, tada sakome, kad tas žmogus vertas pasitikėjimo.

Jei mes pasitikime sąžiningu žmogumi, kuris gali pasikeisti ar klysti,tai Dievu galime daug pilniau pasitikėti: Jo žodžiai(šv.Raštas) teisingi, darbai -dieviški. Ką pasakė - įvyko, ką žadėjo atliko. Dievas neklysta ir kitų neklaidina. Dievu visada galima pasitikėti.

Mūsų tikėjimas Dievu neturi būti aklas, o pagal įsitikinimą. Įsitikinti Dievo buvimu gali kiekvienas mylintis tiesą.

II. IŠ KUR ŽINOME APIE DIEVĄ?

Kodėl tikime Dievo buvimu?
- Kad yra Dievas mums parodo:

1. Materialus pasaulis.
2. Nuostabus pasaulyje kiekvieno daikto tikslo siekimas.
3. Mūsų protas: mąstymo įstatymai.
4. Sąžinė.
5. Istorija: istorikų liudijimas, Dievo Apreiškimas.

1. Materialus pasaulis

Jei egzistuoja matomas materialus pasaulis, reiškia yra ir jo Kūrėjas, kuris savo valia sukūrė ir nebūties pasaulį.Jei Dievo nebūtų t.y. išmintingos pirmosios priežasties, tai nebūtų ir matomojo pasaulio. Pagrindas dėl tos(visų priimtos) taisyklės - aksiomos: - kiekvienas daiktas turi savo kūrėją.

Išminties knygoje parašyta: neišmintingi yra tie, kurie, mato daiktą ir mano, kad jis pats pasidarė. Išm. 13. Apašt. Povilas rašo: "Dievo neregimosios ypatybės - jo amžinoji galybė ir dievystė -nuo pat pasaulio sukūrimo aiškiai suvokiamos protu iš jo kūrinių, todėl netikintieji yra nepateisinami" Rom.1,20.

2. Nuostabus kiekvieno daikto tikslo siekimas - tikslingumas

Erdvėje, visame kas užpildo žemę

kiekviename gyvame padare - visur mes matome nuostabią darną - kiekvienas turi ir siekia savo gyvenimo tikslo. Visas neaprėpiamas pasaulis, tikslingai besivystantis, bet kūrybinio proto neturintis pasaulis negalėjo susikurti ir vystytis savaime: turėjo būti begaliniai išmintinga tobula, galinga Būtybė, kuri visa tai sukūrė,tai yra privalėjo būti Dievas.

3. <u>Mūsų protas: mąstymo įstatymai</u>

Mūsų protas duoda ataskaitą tame, kad protą valdo mąstymo įstatymai,priežastingumo principai, neprieštaravimai,matematikos aksiomos ir t.t., kurie skyriasi nuo fizinių įstatymų, valadančius materialų pasaulį. Kad nenuklysti,mes turime paklusti tiems įstatymams, mes priklausome nuo jų. Todėl, turi būti aukštesnė būtybė kuri nustatė šiuos įstatymus mūsų prote. Iš patirties mes matome faktišką atitikimą tarp mūsų mąstymo ir išoriniu pasauliu, egzistuojančiu nepriklausomai nuo mūsų. Tas atitikimas, stebuklų stebuklas, n žmonijos proto vaisius, o realybė. Todėl egzistuoja visagalis Protas, kuris davė žmogui sugebėjimą pažinti, o pasaulį sukūrė galimą pažinti.Reiškia yra Dievas, pagrindas visokio pažinimo.

4. <u>Sąžinė</u>. Neginčytinas faktas,kad pas mus visus žmones,yra sąžinė. Etnologija tvirtina kad sąžinę turi patys primityviausi žmonės. Mūsų širdies gilumoje yra nubrėžti pagrindiniai moralės principai, pavyzdžiui: nedaryk kitam to, ko pats nenori kad kiti tau darytų...

Iš kur žmoguje kilo atsakomybės jausmas, pareiga? Žmogus pats negalėjo sukurti sau sąžinės, todėl, kad ji jam nepalanki. Nepermaldaujamai, nepriklausoma nuo mūsų valios ir noro, neleidžia mums daryti bloga, kas mums malonu ir priverčia daryti gera, ko mums nesinori. Reiškia, sąžinė priklauso nuo kažko tai, kas aukščiau mūsų. Net nieko nežinant apie Dievą,pagal sąžinės balsą galima pažinti: yra kažkas, kas mane teisia. Tai sąžinė mums kalba, kad yra Dievas, Įkūrėjas aukščiausių moralės įstatymų.

5. Istorija. a) Istorikų liudijimas

Visos pasaulio tautos, kaip seniausios, taip ir dabartinės, kaip civilizuotos, taip ir primityvios, visada pripažino Dievą ir priklausomybę nuo jo: "Galima rasti tautos, kuriose nėra tvirtovių,nėra įstatymų, nėra rašto, o nieks ir niekada nerado tautos neturinčios Dievo"Plutarkas

Toks visuotinas įsitikinimas galėjo būti tiktai todėl, kad visatos Kūrėjas nuo pat pradžios parodė save, o kiekviename kūrinyje(gyvoje ar negyvoje gamtoje) paliko neišdildomą antspaudą savo išminties, visagalybės.

b) Dievo Apreiškimas. Apreiškimas - tai pats patikimiausias ir įtikimiausias šaltinis Dievo pažinimo; taip yra todėl, kad pats Dievas save apreiškė žmonėms. Apreiškimas - tai ne filosofinė teorija, o istorinis faktas. Tai, kad Dievas iš tikrųjų daug kartų kalbėjo žmonėms apie save ir įvykdė visa ką žadėjo, tai patvirtina istorija visos

žmonijos, kurią mes pažįstame vis geriau dėka naujausiems istorijos mokslo pasiekimams. Kada skaitome šv.Raštą, kuriame užrašyta Dievo Apreiškimas, tai galime pilnai būti įsitikinę jų tikrumu, todėl, kad pateikia daug istorinių dokumentų (rankraščių), kaip reikalauja moksliniam tyrimui. Įvykių aprašymas šv.Rašte pvz. apie Kristaus gyvenimą - tai neginčytini istoriniai faktai, tuo labiau užsitarnauja patikimumo, kad liudininkai juos aprašę ne abejodami tas tiesas patvirtino savo kančiomis ir kankinio mirtimi.

III. KADA IR KAIP DIEVAS ŽMONĖMS KALBĖJO APIE SAVE?

Senajame Įstatyme(iki Kristaus) Dievas tai padarė per patriarchus ir pranašus.

Naujame Įstatyme - per savo Sūnų Jėzų Kristų ir jo apaštalu.. Su mirtimi paskutinio apaštalo užsibaigė Dievo Apreiškimas. Visa tai ką Dievas amžių laikotarpyje atskleidė žmonijai apie save,įvairiu laiku buvo užrašyta įvairių žmonių Šv.Dvasios įkvėptų. Dalis tiesų,paskelbtų Dievo buvo užrašyta apaštalų, dalis pasiliko gyvoje Tradicijoje, kuri buvo žodžiu perduota. Šv.Dvasia vadovavo šventiesiem rašytojam, todėl visa ką jie rašė apie Dievą - teisybė. Dabar šias tiesas saugo, perduoda ir aiškina Kristaus įsteigtoji Kat.Bažnyčia, kuriai jis(Kristus)įsakė nešti jo mokslą visam pasauliui. Todėl šiandiena, klausydami Kat.Bažnyčios, klausome Dievo. Trumpas išdėstymas pagrindinių tiesų randame apaštalų tikė-

jimo išpažinime: "Tikiu Dievą Tėvą"

IV. APIE DIEVĄ, KOKS JIS YRA?

Šv.Rašte Dievas apie save sako: "Aš esu, kuris esu" Iš.3,14. Ir mūsų protas apie Dievą sako, kad Dievas yra Aukščiausias, Tobuliausias, Amžinas, be pradžios, vienintelis, kuris egzistuoja pats iš savęs, absoliučia egzistavimo jėga neatimame nuo pačio Dievo egzistavimo.

Tai tokia Būtis, apie kurią negalima nė manyti-prileisti, kad kada nors Jos nebuvo, kuri turėjo pradžią, ar savo kūrėją, o pati davė visai egzistencijai pradžią, kas dabar yra. Jei prileisime, kad buvo toks momentas, kada Dievo nebuvo, tai reiškia, buvo absoliuti nebūtis. Bet ar absoliuti nebūtis gali ką sukurti? Iš nieko gali likti niekas! Nebūtis negali duoti niekam buvimo pradžios. Reiškia, buvo Dievas, pirmapradė nuo nieko nepriklausoma Būtis absoliučiai būtina, jei tik mes protausime sveiku protu. Iš to suprantama, kaip egzistuojame mes ir egzistuoja mus supantis pasaulis.

Dievas yra absoliutinė Dvasia. Jis amžinas,nesikeičiąs,visuresąs,visažinąs, visagalis,šventas,teisingas,gailestingas

Žmogaus protui Dievas visada lieka nepasiekiama paslaptis. Jis visai kitoks negu kiti kūriniai, visai kitoks negu mes jį įsivaizduojame. Jis begaliniai aukštesnis, didingesnis, galingesnis. Nors dalinai pažįstančiam Dievą, jis žmogui

yra Didžiausia ir Galingiausia Būtis, verta didžiausios pagarbos ir žavesio.

APIE ŠVČ.TREJYBĖS paslaptį atskleidė Kristus: vienas Dievas turi tris asmenis: Dievas Tėvas, Dievas Sūnus ir Dievas Šv.Dvasia. Triasmenį Dievą t.y. vieną Dievą trijose asmenyse mes vadiname Švč.Trejybe.

Žmogaus protui dieviškosios paslaptys yra tiek aukštos ir didingos, kad negalima jų pilnumoje suprasti ir pilnai išreikšti žodžiais dieviškosios Būties. Dalį dieviškųjų tiesų mums atskleidžia tikėjimas ir tada mūsų protui duoda galimybę pamatyti dieviškąją veiklą, apie kurią mes patys, be dieviškojo Apreiškimo niekuomet nebūtume sužinoję.Taip ir apie Švč.Trejybę; kaip ją suprasti: vienas Dievas ir trys asmenys?

Kiekvienas žmogus yra atskiras asmuo, kurio prigimtis, kad ir panaši, tačiau, skiriasi n.o kitų žmonių. Dievuje trys dieviškos asmenys turi vieną ir tą pačią prigimtį.

Skirtingoje prigimtyje kiekvienas žmogus pasireiškia tame, kad kiekvienas žmogus pagal save, kitaip negu kiti žmonės sprendžia ir veikia. Pas kiekvieną žmogų yra savas protas, sava valia, savas kūnas ir sava siela. Prigimties vienybė trijuose dieviškuose asmenyse pasireiškia tame, kad visos trys dieviškos asmenys vienodai tobulai lygios būtybės, pas juos vienas ir tas pats protas, viena ir ta pati valia ir viena ir ta pati veikla.

Skirtingumas tarp trijų dieviškųjų asmenų yra tame, kad kiekvienas asmuo turi tą prigimtį skirtingu būdu: Tėvas turi ją pats savaime, Sūnus turi ją dvasiniu gimimu iš Tėvo, Šv.Dvasia ją turi dvasiniu kilimu iš Tėvo ir Sūnaus.

Grindžiant dieviškų Apreiškimu ir Kat. Bažnyčios mokymu, mes galime panašiu būdu išreikšti taip: Tėvas - pati dieviškoji Būtis, Sūnus - dieviškasis pažinimas, kuriuo Tėvas pažįsta save ir savyje pažįsta visa kita; Šv.Dvasia - dieviškoji Meilė tarp Tėvo ir Sūnaus.

Mes šios paslapties negalime pažinti pilnumoje ir niekuomet nebūtume sužinoję apie ją, jei pats Dievas nebūtų mums jos atskleidęs. Tuo stebėtis nereikia, nes ir gamtoje yra daugybė neištirtų paslapčių, kurios turbūt taip ir pasiliks neatskleistos. Tuo mažiau galima savo protu pažinti neaprėpiamo Dievo Dvasios begalinio tobulumo. Ar gali žvakės šviesa apšviesti saulę?

V. KĄ DIEVAS SUKŪRĖ?

Dievas savo visagalybe ir valia iš nieko sukūrė: angelus, materialų pasaulį ir žmones.

1) Angelai - tai didingiausi kūriniai, grynos dvasios; todėl mes jų negalime matyti. Dievas angelus sukūrė todėl, kad jie su Dievu būtų amžinoje laimėje. Bet prieš tai angelai turėjo išbandymą: laisvai išreikšti savo paklusnumą Dievui. Dalis angelų sukilo prieš Dievą, pareikšdami: "Netarnausiu!" Už tai

jie buvo išvaryti iš dangaus ir tapo piktosioms dvasioms. Jie nesigailėjo už savo nuodėmes, nekenčia Dievo ir žmonių, stengdamiesi jiems pakenkti, gundo į blogį ir skatina nepaklausyti Dievo. Gerieji angelai už savo ištikimybę gavo atpildą: jie pastoviai mato Dievą ir yra amžinai laimingi. Jie myli Dievą, jį garbina, su džiaugsmu vykdo Dievo valią, o mus saugo nuo pikto ir skatina į gera.

2) <u>Materialus pasaulis</u>. Šv.Rašte pasakyta, kad Dievas sukūrė pasaulį, kuris turėjo vėliau pastoviai tobulėti milijonų metų laikotarpy. Tačiau šv.Rašte nieko neparašyta, kaip šis pasaulis tobulėjo - vystėsi. Šiuo klausimu užsiima įvairūs gamtos mokslai. Dėl pasaulio sukūrimo Dievui nereikėjo nei medžiagos, nei kokios nors pagalbos iš kitur. Jis sukūrė jį savo valios jėga iš nieko. Mokslo pažanga ir atradimai niekada nekenkė ir nekenkia tikėjimui į visagalį Dieva - Kūrėją. Priešingai, mokslo pažanga ir atradimai tik sustiprina tikėjimą į Dievą. Dėl to, kas sugeba matyti ir suprasti, tam materialus pasaulis yra Dievo sukurtas. Tai veidrodys, kuris atspindi Kūrėją.

3) <u>Žmogus</u> - visos matomos kūrybos vainikas. Dievas žmogų sukūrė kūrybos užbaigoje. Iš žemės Dievas sukūrė žmogaus kūną ir įkvėpė jam dvasią, ją sukūrė atskirai, specialiu kūrybos aktu. Dievas sukūrė žmogų panašų į save: laisva valia, protu ir nemirtinga siela ir apdovanojo jį nepaprastomis dovanomis. Dievas

iš meilės sukūrė žmogų, kad pasidalintų
su juo savo laime.

VI. KAS YRA ŽMOGUS?

Žmogus - Dievo kūrinys, turintys materialų kūną ir dvasinę sielą. Del dvasinės sielos savybių ji turi ir skirtingų veiklos savybių(protas ir valia - sielos savybės). Žmogaus kūnas miršta, siela nemirtinga, nes tokią Dievas ją sukūrė. Dėl dvasinės sielos žmogus sugeba pažinti, skirti tiesą nuo melo,rinktis gėrį ar blogį.

1. Dėl ko mes gyvename ant žemės? - - Dievas sukūrė žmogų laimei ir amžinai laimei. Gyvenimas ant žemės stato mums daug skirtingų laikinų tikslų: aprūpinti save maistu, drabužiais, butu, įsigyti išsilavinimą, auklėti vaikus, kartu su visais žmonėmis siekti teisingumo, kurti geresnį gyvenimą, pagrįstą meile.Tikėjimas saugo, perspėja mus, kad visi tie žemiški, praeinantieji tikslai neturi trukdyti, uždengti pagrindinio žmogaus tikslo ant žemės: pažinti Dievą, jį mylėti, vykdyti Dievo valią, dėl to, kad po mirties būti su juo amžinai laimingi danguje.

2. Kaip žmonės atsitraukė nuo savo gyvenimo tikslo? Pirmieji žmonės gyveno malonės stovyje, kurią mes vadiname rojaus gyvenimu. Dievo jiems buvo žadėtas nemirtingumas, sėkmingas gyvenimas žemėje, ir amžinoji laimė danguje su sąlyge,kada jie atliks išbandymą ir bus paklusnūs Dievui. Deja, Adomas ir Ieva nusikalto Dievui: sugundyti piktosios dvasios, jie neįvykdė Dievo įsakymo ir tuo pačiu nusigręžė nuo

Dievo ir palinko į piktą. Nusidėję,žmonės patys dėl savęs užsitraukė bausmę: kentėti ant žemės ir mirti(o Dievas sukurdamas žmogų, nenorėjo jo mirties),jie neteko rojaus palaimos ir tiesės į amžinąją laimę. Ši bausmė krito ant visų žmonių. Adomo ir Ievos nusikaltimas vadinamas gimtąja nuodėme. Visi žmonės turi pakelti jos pasekmes: mūsų protas ir valia susilpnėjo, mus traukia į blogį. Gimtoji nuodėmė atleidžiama Krikšto sakramentu, kuriuo mes gauname teisę vadintis Dievo vaikais.

3. <u>Kaip Dievas pasigailėjo žmonių?</u> Dievas ne tik teisingas, bet ir gailestingas. Dėl to jis pasigailėjo nusikaltusio žmogaus ir nutarė jį išgelbėti. Dėl to Dievo Sūnus tapo žmogumi. Jis savo gyvenimu ir kančiomis atlygino Dievo teisingumui už kaltę ir grąžino žmogui teisę į dangų. Dievo Sūnus, tapęs žmogumi vadinasi Jėzus Kristus. Kristus gyveno ant žemės prieš du tūkstančius metų. Nuo jo gimimo skaičiuojami mūsų eros metai.

Kristus gimė Betliejaus miestelyje, viename iš nedidelių Palestinos miestų, gyveno Nazarete 30 metų, mirė kankinio mirtimi ant kryžiaus šios šalies sostinėje - Jeruzalėje. Kristaus Motina Švč.M. Marija, jų globėjas - šv.Juozapas. Gyvenimą, veiklą ir Kristaus mokslą aprašė jo mokiniai šv.Rašte.

VII. <u>KĄ NUVEIKĖ KRISTUS?</u>

Sulaukęs trisdešimties metų Kristus mokė žmones visoje palestiniečių žemėje. Jis išsirinko sau pagelbininkais

apaštalų. Kristus mokė žmones tikėti į vieną tikrąjį Dievą ir kaip gyventi tame tikėjime. Patvirtinti teisingo ir dieviškojo savo mokslo jis padarydavo nuostabius darbus - stebuklus. Žmonės ėmė suprasti, kad jis yra pasaulio Išgelbėtojas, kurį Dievas per pranašus žadėjo atsiųsti dėl žmonių išganymo. Kristus neslėpė,kad jis yra Dievo Sūnus. Aukštas tobulumas Kristaus moksle, asmeninis jo šventumas, stebuklai, Kristaus daromi - visa tai įtikinamai įrodė,kad jis tikrai yra Dievas.

To laiko piktiems žmonėms nepatiko Kristaus mokslas ir darbai, jie pavydėjo ir neapkentė jo. Dėl to jie suėmė jį, nukankino ir užmušė, prikaldami prie kryžiaus. Kristus šias kančias ir mirtį priėmė laisva valia, paaukojo save už žmonių kaltes visų laikų. Dėl to jis vadinamas žmonių Išgelbėtoju. Trečią dieną Kristus prisikėlė iš numirusių. Prisikėlusį Kristų matė apaštalai ir daugelis kitų žmonių. Keturiasmešimtąją dieną po prisikėlimo Kristus įžengė į dangų savo mokinių akivaizdoje. Dešimtąją dieną po įžengimo dangun Kristus nuo savęs ir Tėvo atsiuntė apaštalams Šventąją Dvasią. Mes tikintieji dabar gauname Šv.Dvasią Sutvirtinimo sakramentu.

VIII. KAIP KRISTAUS IŠGANYMAS PASIEKIA MUS

Kristus įsteigė tikinčiųjų bendruomenę t.y. savo Bažnyčią, o nematoma jos galva pasilieka Jis pats. Matoma Bažnyčios galva Kristus paskyrė apašt.Petrą. Šv.Petro įpėdiniai, kuriuos išrenka kardinolai, vadinami šv.Tėvai arba popiežiai. Kitų

apaštalų įpėdiniai - vyskupai,o vyskupų padėjėjai - kunigai.

Kristus savo Bažnyčiai davė trejopą valdžią: mokomąją: "Eikite ir mokykite visą žmoniją"; pašventinamąją: aukoti šv. Mišias, teikti sakramentus; ganytojišką: valdyti tikinčiuosius. Vykdydama Kristaus valią, Bažnyčia plečia ir aiškina Kristaus mokslą, teikia sakramentus ir vadovauja dvasiniame tikinčiųjų gyvenime. Taip, Bažnyčios dėka, Kristaus atneštas išganymas pasiekia mus.

IX. KAS PRIKLAUSO KRISTAUS BAŽNYČIAI?

Kiekvienas pakrikštytasis, pripažįstąs Kristaus mokslą ir vykdydamas jo mokslą gyvenime yra Kristaus Bažnyčios narys.

Kristaus Bažnyčia apima ne tik žmones, gyvenančius žemėje(keliaujanti Bažnyčia), bet ir mirusieji esantieji skaistykloje (kenčianti Bažnyčia) ir šventieji danguje (triumfuojanti Bažnyčia).

Per Bažnyčią mes gauname Dievo pagalbą, būtiną dorai gyventi ir pasiekti amžinąją laimę. Šią pagalbą mes vadiname Dievo malone. Ją gauname dalyvaudami šv.Mišiose priimdami sakramentus ir malda.

Nekrikštytus žmones, turinčius gerą valią ir gyvenančius pagal sąžinę Dievas įjungia į savo Bažnyčią. Vienok, jų gyvenimas daug sunkesnis pasiekti amžiną laimę, nes jie nesinaudoja sakramentais.

X. KODĖL KANČIA?

Iš tikrųjų, kodėl mano kūnas,mano siela vietoje to, kad ramiai gyventų tam tikrą nedidelį laiko tarpą, skirtą dėl manęs

gyvenimą ant žemės, tampu bejėgiu liudininku to, kaip kančia aplanko mano gyvenimą ir mano artimuosius arba pasilieka pas mus ilgą laiką

Aš galvoju apie kūno kančias, pergyventas nuo vaikystės. Paskui, pamiršęs savo kančias aš mąstau apie kitų žmonių kančias: mano žvilgsnis prasiveržia į tūkstančius klinikų, ligonines kenčiančius ligonis ir stengiuosi įsiklausyti į jų dejones. Dalyvauju prie tūkstančių mirštančiųjų laukiančių mirties, kurie minutę po minutės laukia besiartinančios mirties. Mąstau apie moralines kančias.

Nėra ant žemės vietos be kančios; niekur nėra pilnos laimės... Kodėl egzistuoja kančia, jei visi nuo jos nusigręžia?

Jei mano krūtinėje plaka tikrai žmogiška širdis ir jei mano protas atsiliepia į mane klausiančius žmones, tai aš negaliu užmiršti apie tai, kad tos problemos kyla iš gyvenimo supančio mane ir negaliu būti abejingas kitų kančiai ir ieškojimams.

Pas ką kreiptis? Jei sustabdysiu praeinančius gatvėje, klausdamas juos, sprendė jie gyvenimo tikslą ir dėl ko gyvenime kančios, rado jie atsakymą ir kokį, tai daugelis mane palaikys įkiriu subjektu arba psichopatu ir praeis pro šalį traukydami pečiais.

Bet jei paklausiu jų, kokioje kryptyje stotis ar paštas, jie su noru man parodys kelią. Jie pasiruošę duoti man antraeilius patarnavimus, o kada reikalas yra apie pagrindinius gyvenimo klausimus, jie pasilieka išsižioję ir kas blogiau- abejingi.

O gyventi reikia. Todėl kiekvienas žmogus privalo išsirinkti teisingą kelią į gyvenimą: bet kas padės? Žmonės nemąsto ir pasilieka abejingi; mokslui tai ne pagal jėgas; laboratorijose neištirsi.

Nesistebėkime, jei sprendžiamas klausimas yra sudėtingas: gyvenimas pats pagal save sudėtingas ir daugialypis.

Todėl reikia iš pat pradžių žvelgti su įtarimu į kiekvieną lengvabūdišką ar greito šio klausimo sprendimo.

Niekas negali spręsti gyvenimo problemos, jei prieš tai neišspręsta kančios problema.

Mūsų laiku plačiausia iškeliamos programos atnaujinti pasaulį, vienok, pro kančios problemą beveik visi praeina tylėdami. Ir gaunasi, kad tos jų teorijos gali patenkinti kai kuriuos idealistus arba žmonių minią, bet ir tai laikinai; anksčiau ar vėliau jie bus palikti vieniši, todėl,kad tos teorijos neatitinka tikrovės.

Ką gali pasakyti jaunas darbininkas, sergantis vėžiu, kada jam kalbama apie pertvarkymą materialinių gėrybių ir apie paskutinę sprendžiamą kovą? Klausimas apie tai, kokį vaidmenį jis, ligonis, turi užimti pertvarkant pasaulį - nėra atsakymo; jo pokalbininkas turės prisipažinti, kad tam, kas kenčia jokios pareigos nepramatoma. O tai tiesioginis prisipažinimas tokios teorijos nerealumu:tokia teorija paprasčiausia nutyli vieną iš elementariausių dalykų žmogaus gyvenime.

Iš visų mokslų, esančių pasaulyje, tik vienas į kančią žiūri atviromis akimis ir dar kas svarbiausia kančiai suteikia didelę vertę. Tai Kristaus mokslas, kuris iš meilės kentėjo ant kryžiaus dėl visų

Baisios ne tiek pačios kančios, kiek jų beprasmiškumas. Kristus, jo kryžius ir prisikėlimas suteikė kančioms prasmę ir tuo išplėšė iš šėtono patį nuodingiausią žmonių giminės kankinimo ginklą - n u s i m i n i m ą !

"Kančia, tai paslaptis. Klausimas tame, ar toji paslaptis gyvenimo ar mirties"
Z.Bereis

Tiktai krikščionybė gali atsakyti: tai gyvenimo paslaptis. Tiktai krikščionybė priima, kaip ypatingai brangius benoradarbius, ligonis, silpnuosius, begalinę daugybę tų, kurie fiziškai ar morališkai kenčia...

"Nuostabiu katalikų mokslo laimėjimu yra tas vertybių iškėlimas kur šalia Dievo teikiamų džiaugsmų yra skiriama ypatinga vieta net kančiai" P.Diupua

Krikščionybė sako: kančia ne tik turi prasmę, bet ir būtina.

Kodėl turėjo kentėti Kristus? Nejau Dievas negalėjo išgelbėti pasaulio be savo kančios ir mirties. - Ne! Visagalis Išmintingas Dievas nerado kitos išeities

Matote, Dievas - Tiesa ir Teisingumas, o nuodėmė - malonumas prieš dieviškąjį teisingumą. Ta skola prieš Tiesą turi būti išlyginta, atitaisyta, užmokėta. Kad išlyginti tą nuodėme sudarkytą

lygsvarą - balansą, reikia nuodėmės malonumą atsverti kančia. Ir tai tegalėjo padaryti už mus visus Kristus, kai kentėjo ir mirė ant kryžiaus. O mes, savo kantrumu pakeldami sunkumus ar kentėjimus, ligas, prisidedame prie žmonijos išganymo Čia ir yra visas pagrindas kančios prasmės. - Už nuodėmės padarytas skolas - nusikalstamais malonumais galima atsverti tiktai kančia. Kito kelio nėra ir negali būti. Jei Dievas nerado kitos išeities ir mums jos nėra ko ieškoti.

Mes prieiname aiškios išvados: katalikiškasis kančios problemos išsprendimas pergalingai išlaiko bandymus.

Iš viso kas pasakyta,darome išvadą:

1. Sukurdamas pasaulį, Dievas nenorėjo kad žmonės kentėtų ir mirtų. Kančios ir mirtis atėjo į pasaulį per nuodėmę.

2. Ir dabar vyksta tas pats: žmogus darydamas bloga iš savo laisvos valios pavergia save ar kitus kentėti ir mirti.

3. Apkaltinti Dievą, kad jis toleruoja karus, nelaimes, neteisybes ir kančias - tai reiškia nesuprasti pačio reikalo esmės, ir parodyti savo neišmanymą - ignorancija šiuo reikalu.

4. Kantriai pakelti kančią, kurios atsitinka mūsų gyvenime, mes tuo pačiu susijungiame su Kristumi ir jo išganymo veikla: atsilygindami dieviškajam teisingumui už savo ir kitų kaltes ir užsidirbame didesnę Dievo pagalbą - malonę.

XI. KAS MŪSŲ LAUKIA PO MIRTIES?

Kol gyvename ant žemės, mūsų siela yra susijungusi su kūnu ir jam vadovauja. Mirties metu siela atsiskiria nuo kūno ir stoja prieš Dievo teismą. Teisingasis Dievas savo sprendimu amžinai patvirtina tai, ką žmogus išsirinko sau, gyvendamas ant žemės: kas mylėjo tiesą, darė gerus darbus ir mirė pilnai susitaikęs su Dievu, tam Dievas dovanoja amžiną laimę, t.y. dangų. Kas gyveno neteisingai, sunkiai nusikalsdavo ir mirė be atgailos už nusikaltimus, tam amžina bausmė t.y.pragaras. Sielos tų žmonių, kurie turi kasdienines nuodėmes ar nėra atsilyginę bausmes už atleistas, turi atsiskaityti už kaltės skolas skaistykloje ir tiktai po to eis į dangų. Visi šventieji danguje padeda mums ir prašo Dievo pagalbos mums, o mes aukodami savo maldas ir gerus darbus už sielas skaistykloje padedame joms greičiau užbaigti bausmes ar skolas. Šita, vieni kitų pagalba, vadinasi Šventųjų Bendravimas.

XII. KOKIA BUS ŽMONIJOS PABAIGA?

Pasaulio pabaigoje Kristus antrą kartą ateis ant žemės. Dievas savo visagalybe prikels iš mirties mūsų kūnus(kaip Jis pats prisikėlė) ir kūnai vėl susijungs su siela. Tada įvyks visuotinas Teismas, kuriame Kristus pasirodys savo visoje dieviškoje didybėje. Dieviškasis teisingumas triumfuos ir pasirodys viešai visi mūsų geri darbai ir nusikaltimai. Po Teismo daugiau nebebus mirties: gerieji bus

amžinai laimingi pas Dievą, o blogieji bus atiduoti amžinai kančiai ir praras laimę matyti Dievą.

XIII. APIE RELIGIJĄ

Religija yra tai kas žmogų jungia su Dievu - yra ryšys su savo Kūrėju. Tiktai religija duoda atsakymą į svarbiausius žmogaus gyvenimo klausimus: dėl ko gyvename, kokia gyvenimo prasmė, kas mūsų laukia po mirties, kodėl gyvenime kančia ir yra pikta.

Yra du religijos kilmės šaltiniai: prigimtinė t.y. kylanti iš žmogaus proto svarstymų - ieškojimų; ir antgamtinė t.y. kylanti iš Dievo Apreiškimo(šv.Rašto).

Kai kurios teorijos nori įrodyti, kad religiją sugalvojo žmonės - tai labai jau lengvabūdiškas manymas. Kat.Bažnyčia pagal istorinius davinius ir Dievo Apreiškimą priima tiesą, kad Dievas sukūręs žmogų, davė jam ir esmines religines tiesas pažinti(t.y. pirmykštis Dievo apreiškimas žmogui) ir todėl nesistebėtina, kad visos pasaulio tautos turėjo ir turi religiją kaip tą aiškiai tvirtina istorija.

Ir vėliau, kaip tvirtina istoriniai daviniai, Dievas daug kartų save apreiškė žmonėms: prieš 4000 metų Dievas išsirenka Abraomą ir jo palikuonis padarė savo išrinktąja tauta, kuriems save pareikšdavo per Mozę ir pranašus. Vėliau, atėjus laiko pilnybei, Dievas atsiuntė į pasaulį antrąjį asmenį - Jėzų Kristų, kuris per Švč.Mariją tapo žmogumi ir jo asmenyje

bei veikloje pilnai buvo atskleistos Apreiškimo tiesos.

Visos religijos dalinamos į dvi grupes:

1. Prigimtinės religijos.
2. Antgamtinės religijos.

<u>Prigimtinė religija</u> - tokia, kurią sukūrė žmogus ieškantys Dievo ir bendravimo su Dievu. Dievą aiškina savaip, nesiskaitydamas ar iškreipdamas Apreiškimą. Tokios yra visos stabmeldiškos religijos ir religijos sukurtos įvairių tautų mąstytojų: indų, kinų, persų, japonų ir kit. Šios religijos, tai mėginimai pažinti Dievą ir nustatyti su juo bendravimo formą - apeigas, vien tik savo ribotu protu.

<u>Antgamtinė religija</u> - tokia, kuri neatmeta galimybės dalinai pažinti Dievą protu remiantis Apreiškimo nurodytu būdu, kuriuo Dievas pats save apreiškė-parodė, kaip mes žmonės turime su Dievu bendrauti. Tokios religijos yra: žydų ir visos krikščioniškosios religijos: katalikų, stačiatikių, protestantų ir kitos priimančios Dievo Apreiškimą.

To, ką Dievas apreiškė apie save, joks, net genialiausias žmogaus protas nepajėgus suvokti.

Todėl kiekvienam, sveiku protu besivadovaujančiam žmogui, visos prigimtinės religijos savaime atmestinos - kokia prasmė duoti kokios nors vertės ribotam ir subjektyviam protui(kad ir tokia religija būtų sukurta labai

puikiai ir patraukliai). jei yra Dievo apreikšta - neabejotinai tikra Dievo išmintimi nurodyta!?

Dievas nori mus visus padaryti amžinai laimingus. Todėl Kristus įsteigė savo Bažnyčią, kuri gyvuoja jau 20 šimtmečių; ji veda mus tikru ir teisingu keliu į laimę.

Iš to darome išvadą: kodėl, ir iš kur tiek religijų? -

- Kat.Bažnyčią įkūrė ir jai vadovauja Kristus, o visos kitos religijos žmonių sukurtos. Tą galima pažinti ir įsitikinti tirinėjant istoriją.

Katalikiškoji t.y. visuotinė Bažnyčia yra įkurta Dievo Jėzaus Kristaus, kuris atėjo į pasaulį tam,kad "ieškoti ir gelbėti kas buvo pražuvę" Lk.19,10.

Kristus yra nematomas savo Bažnyčios Vadovas. Matomu Kat.Bažnyčios vadovu Kristus paskyrė apašt.Petrą. Dabar Kat. Bažnyčiai vadovauja popiežiai - apaštalo Petro įpėdiniai.

Kat.Bažnyčia yra dieviškos kilmės. Kristus tęsia savo darbą per Bažnyčią ir jo įkurtoji Kat.Bažnyčia gyvuos iki tol kol išrinktųjų skaičius bus pilnas, t.y. iki pasaulio pabaigos.

Kristus pkūrė tik vieną Bažnyčią. Kaip tiesa gali būti tik viena, taip ir tikroji, dieviškoji Bažnyčia gali būti tik viena. Aišku, kad Kristus negalėjo įkurti keletą bažnyčių, kurios skelbtų priešingas tiesas apie Dievą,amžinybę,išganymą..

Šiandien mes matome, išskyrus Kat. Bažnyčią, daugiau skirtingų krikščioniškų bendruomenių, kurios vadinasi krikščioniškomis bažnyčiomis: stačiatikių, liuteronų, anglikonų,..

Kiekvienas katalikas privalo turėti nors elementarų supratimą apie kitas krikščioniškas bažnyčias ir jų tikėjimą, kurios atsiskyrė nuo Kristaus įsteigtos Kat.Bažnyčios. Tai sustiprins mūsų tikėjimą, kad tik Kat.Bažnyčia - tikroji,kad ji viena įsteigta Dievo ir turi tikrosios Bažnyčios žymes: Ji viena, šventa,visuotinė, apaštališka. Pas atsiskirusias nuo Kat.Bažnyčios krikščioniškas bendruomenes tų, tikrosios Bažnyčios, žymių nėra ir prie to kiekviena iš jų turi savo įkūrėją ne Kristų, o žmogų ir niekas j[illegible]iais faktais negali įrodyti jų dieviškos kilmės

Štai trumpa charakteristika tų bažnyčių atsiskirusių nuo Kat.Bažnyčios:

<u>Stačiatikių</u> bažnyčia(rytų schizma). Skilimą pradėjo Konstantinopolio patriarchas Focijus 846 m. Galutinai atsiskyrė rytų bažnyčia nuo Kat. Bažnyčios Konstantinopolio patriarchas Michailas Keruliarijus, kada 1054.VII.16. šv.Sofijos bažn. sudegino pop.bulę(laišką)

<u>Skilimo istorija</u>. Bizantijos imperatorius Michailas ištrėmė tikrąjį patriarchą Ignacą už tai, kad tas prikaišiojo imperatoriaus dvarui už palaidumą ir neteisingumą, o į jo vietą paskyrė patriarchu savo valdininką Focijų, pasaulietį žmogų,

labai išdidų ir klastingą. Pagal imperatoriaus įsakymą Focijus priėmė šventimus ir buvo pašvęstas vyskupu be popiežiaus sutikimo. Šv.Tėvas tai sužinojęs atskyrė Focijų nuo Bažnyčios. Tada Focijus sušaukė visus savo šalininkus vyskupus,pateikė prieš popiežių nepagristus kaltinimus ir "atskyrė" popiežių nuo bažnyčios.Šv.Tėvas sužinojęs apie tai ir kitus jo nelegalius veiksmus, Focijų antrą kartą atskyrė nuo Bažnyčios.

Bizantijos imperatoriai ir toliau stengėsi elgtis nepriklausomai nuo Kat.Bažnyčios. Patriarchas Michailas Keruliarijus palaikė tas pastangas, nes ir pats norėjo būti nepriklausomas nuo popiežiaus. Ir 1054 m. liepos 16 d. patriarchas M.Keruliarijus sudegino pop. bulę ir galutinai atsiskyrė nuo Kat.Bažnyčios.

Protestantizmas buvo įkurtas Martyno Liuterio(1483- 1546). Jis ir jo šalininkai protestavo prieš Kat.Bažnyčią, todėl ir pavadinimas "protestantizmas".

Įvykių eiga:

1517 m. - Liuteris sudarė ir paskelbė 95 tezes savojo mokslo, kuriuose pagal savo reformas iškreipė Bažnyčios mokymą.

1520 m. - Viešai sudegino pop.bulę,kurioj buvo pasmerktas 41 punktas kaip eretiškas. Tuo elgesiu Liuteris su savo šalininkais formaliai atsiskyrė nuo Bažnyčios.

1530 m. - Parengtas ir paskelbtas "Augsburgo tikėjimo išpažinimas" - oficialus eretiškasis Liuterio mokymas.

Protestantizmas suskyla į daugybę įvairių bendruomenių - tikėjimų:

1. Anabaltistai - 1522 m.
2. Liuteronys - 1530 m.
3. Anglikonys - 1534 m.
4. Kalvinai - 1534 m.
5. Menonitai - 1559 m.
6. Presviteriai - 16 amž.
7. Baptistai - 1633 m.
8. Metodistai - 1729 m.
9. Adventistai - 1844 m.
10. Penkiasdešimtininkai - 20 amž.
11. Krikščionys evangelistai baptistai - - - 1944 m.

Trumpai apie kiekvieną:

1. Anabaptistai - perkrikštai. Tai protestantizmo sekta. Ją įkūrė 1522 m. Nikalojus Starkus ir Mun-ceris Tomas. Jie sunaikino paveikslus, statulas ir įvedė krikštą suaugusiems. Savo pasekėjams reikalauja pakartoti krikštą, atmetė Liuterio mokslą apie predestinaciją ir nuodėmę. Su laiku pakeitė savo mokslą ir suskilo į keletą sektų.

2. Liuteronai - tai pagrindinė protestantizmo kryptis. Jo įkūrėjas Martynas Liuteris. Liuteronų pradžia - 1517 m., kada Liuteris paskelbė 95 savo tezes kaip pagrindines savo tiesas prieš Kat.Bažnyčią. 1530 m.buvo paskelbtos "Augsburgo tikėjimo išpažinimas" - kaip liuteronų pagrindinis mokslas. Apeigos - liturgija kraštutiniškai sutrumpintos, pagrindinė dalis - pamokslai. Dabartiniu metu liuteronai yra svarbiausie

ji protestantizme. 1947 m. Švedijoje buvo sukurta liuteronų pasaulinė federacija. 1970 m. buvo 78 liuteronų bažnyčių.

3. Anglikonų bažnyčia. Ją įkūrė Henrikas VIIIsis(1491-1547) - Anglijos valdovas. Pradžioje jis buvo pavyzdingas katalikas. Vėliau, po 18 m. vedybinio gyvenimo jis norėjo išsiskirti su savo žmona Katreina Aragoniete ir vesti dvaro damą Oną Boleyn. Ir su ja iš popiežiaus reikalavo Moterystės sakramento. Popiežius to neleido. Tada Henrikas VIII-sis atsisakė nuo Kat.Bažnyčios ir įkūrė savo anglikonų bažnyčią. 1534 m. jis įsakė dvasininkijai ir parlamentui pripažinti jį aukščiausiu savosios bažnyčios vadovu. Po to prasidėjo žiaurus katalikų persekiojimas.

Iš pradžių anglikonų bažn. išsaugojo katalikų apeigas, bet vėliau,kaip atskala, pagal kalvinų įtaką nukrypo į klaidatikystę. Galutinai anglikonų bažnyčia savo mokslą apiformino 1563 m., kada pagal valdovės Elžbietos įsakymą buvo išleisti 39 artikulai(straipsniai), kuriais anglikonų bažn.tapo valstybine, tai buvo katalikybės ir kalvinizmo mišinys. Jie atmetė popiežiaus primatą, šv.Mišias,skaistyklą, šventųjų ir paveikslų pagarbą. Pasiliko tik du sakramentus: Krikštą ir Eucharistiją pagal kalvinistus. Išlaikė vidinę savo bažnytinę herarkiją pagal Kat.Bažnyčią ir liturginius rūbus. Vadovauja bažnyčios taryba, kuri savo įgaliojimus gauna iš karšto valdovo.

4. Kalvinizmas - viena iš protestantizmo atskalų. Jo įkūrėjas - Kalvinas(1509-1564) - Palaido gyvenimo kunigas, bet iškalbus - patraukė žmones. 1534 m. jis oficialiai atsisakė nuo Kat.Bažnyčios. Bėgo iš Prancūzijos į Ženevą, kuri buvo jo veiklos centras. Kalvino mokslas ir jo įkurta bažnyčia skirtinga nuo liuteronų, vad.reformatais.

Svarbiausia Kalvino moksle yra jo dogma apie absoliutų išankstynį žmogaus paskyrimą t.y., žmogus prieš savo gimimą yra paskirtas išganymui ar pražūčiai. Pagrindinis tikėjimo šaltinis - šv.Raštas. Kalvinas pašalino altorius, paveikslus,kryžius, žvakes. Kunigai neturi liturginių rūbų. Pamaldos susidaro iš šv.Rašto skaitymo ir psalmių giedojimo. Bendruomenei vadovauja pamokslininkai, kuriuos išrenka tikintieji.

5. Menonitai - tai reformuoti anabaptistai. Juos pertvarkė pagal kalvinistus 1559 m. Meno Simonas, pagal jo vardą sekta ir vadinasi menonitais. Dabar jie turi Visuotinę menonitų konferenciją kuri vadovauja bendruomenėmis.

6. Presbiterių bažnyčia - kai kalvinistiška bažnyčia atsiradusi 16 am. Šotlandijoje ir Anglijoje. Jie neturi vyskupų ir pasipriešino anglikonų bažn. Vadovauja presbiteriai, todėl ir vadinasi presbiterių bažn. Pamaldos labai supaprastintos: be kryžiaus, altorių, paveikslų, žvakių. Pamaldos vyksta ir katedros, kuri primena estradą, susideda iš: pamokslų, maldų ir giedojimų.

7. Baptistai t.y. "krikštyti" Tai bendras pavadinimas skirtingų bendruomenių ir sektų pas protestantus, kurie atmeta bendrą krikšto formą. Baptistai susidarė Anglijoje. Pirmoji bendruomenė susidarė 1633 m. 1639 m. Rodžesas Vilimas baptistų bažn. paskelbė Amerikoje, kur plačiai paplito.

Jų tikėjimo mokslas: griežtai laikosi išsigelbėjimo tik per tikėjimą, pripažįsta išankstinį žmogaus paskyrimą(predestinaciją). Atmeta kryžius, paveikslus, žvakes, liturginius rūbus. Pamaldos susidaro tik iš: bendrų maldų, giedojimo ir pokalbių apie tikėjimą. Didelį dėmesį teikia "mistiniam bendravimui su Dievu". Švenčia Kalėdas, Velykas, Sekmines, derliaus šventę.

8. Metodistai - pradžioje buvo anglikonų sekta. Sudarė 1729 m. baptistas Uesli. Pavadinimas "metodistai" susidarė nuo įkūrėjo Džono Uesli "metodų" Dievui pagarbos teikimo gyvenime. Metodistai norėjo atgaivinti anglikonų bažn., pakreipti žmones į tikėjimą. 1760 m. metodistai nuvyko Amerikon ir Baltimore 1784 m sudarė metodistų episkopišką bažnyčią.

Tikėjime išsaugojo daug anglikonų bruožų. Didelį dėmesį skiria misionieriavimui. "Visas pasaulis - mano bendruomenė" - taip skamba jų šūkis. Aukščiausias vadovavimas - vyriausia vyskupų metinė konferencija. Metodistų yra 87 kraštuose sujungti pasauline bažnytine sąjunga.

9. Adventistai - tai protestantiška sekta, nuo Amerikos baptistų. Įkūrėjas tos sektos yra Vilimas

Mileris(1782-1849). 1816 m. jis susijungė su baptistais ir 1844 m. paskelbė "Antuo-ju Kristaus atėjimu" t.y. pasaulio pabaiga. Kada tai neįvyko, baptistai jį išvarė. Tada jis su savo šalininkais sudarė savarankišką sektą, kuri labai paplito Vokietijoje ir kitur.

Pagrindiniu tikėjimo punktu buvo,tikėjimas greitu "Kristaus antruoju atėjimu", baisusis teismas. Atmeta sielos nemirtingumą: ji miršta kartu su kūnu ir prisikels "Antrajame Kristaus atėjime". Draudžia vartoti kai kuriuos maisto produktus:kavą, kiaulieną, ...

Adventistai suskilo į atskiras sektas. iš jų svarbiausioji - Adventistai septintos dienos - sekmininkai. Jie su šv.Raštu vertina ir Uaitos pranašiškus veikalus.

10. Penkiasdešimtininkai - tai protestantų sekta. Susidarė 20 am. Amerikoje. Jų tikėjime svarbią vietą užima pamokslai apie greitą Kristaus atėjimą ir pasaulio pabaigą. Mano, kad kiekvienas tikintis gali būti pranašu ir daryti stebuklus, kada ant jo "ekstazėj" nužengs Šv.Dvasia.

11. Evangelistai, krikščionys-baptistai. Ta sekta buvo sudaryta Rusijoj 1944 m. susitarimu baptistų ir krikščionių, evangelistų ir penkiasdešimtininkų. 1963 m. prie jų prisidėjo menonitai. Susijungimas įvyko dėka nusileidimų viena kitai tikėjimo ir bažnytinės sąrangos klausimuose. Svarbiausias mokymas "išrinktųjų" idėjos supratimas. Toms bažn. vadovauja - evangelistų, krikščionių-baptistų sąjunga.

PAGRINDINĖS NEKRIKŠČIONIŲ RELIGIJOS

1. **Islamas** įkurtas 622 m. Šią religiją sudarė Mahometas(570-632). Jis, kaip pirklys, daug keliavo, matė įvairių religijų ir nusprendė įkurti naują religiją. Dėl to, kad suburtų arabų gimines ir sutaikytų arabus su žydais ir krikščionims gyvenančius arabų šalyse. Jo sukurta religija, tai nevykęs senovės arabų, žydų ir krikščioniškųjų tiesų rinkinys. Jis galvojo, kad tokia maišyta religija bus priimtina arabams, žydams ir krikščionims. Ir tą savo sudarytą religiją prievarta vertė priimti.

622 m. senosios arabų religijos šalininkai sukilo prieš Mahometą ir jį išvarė. 630 m. Mahometas sudarė didelę kariuomenę ir užpuolė Meką, išžūdydamas visus savo priešininkus ir Meką padarė pagrindine savo religijos šventove. Iš jos puldinėjo kitus kraštus prijungdamas prie savo sukurtosios.

Svarbiausios jo tezės:

1. Yra vienas Dievas Alachas, o jo pranašas Mahometas.
2. Dievas sukūrė pasaulį,bet jo neglobojа
3. Žmogaus siela nemirtinga, gerais darbais žmogus užsitarnauja dangų,blogais - pragarą.
4. Kiekvienas žmogus turi tikėti Alachu. Nepriimančius jo religijos reikia priversti, o jei žmogus atsisako-žūdyti.
5. Yra išankstinis žmogaus paskyrimas, t.y. kiekvienas žmogus iš anksto Ala-

cho paskirtas laimei ar pražūčiai (predestinacija)

Islamo tikėjimas yra užrašytas Korano ir Suma knygose.

2. <u>Budizmas</u> - pati didžiausioji religija Azijoje. Jos įkūrėjas - Sudcharto(560 m.pr.Kr.gim.). Jis išdirbo savo moksłą apie pasaulį ir išganymą,todėl pasidarė Buda - t.y.praregėjusiu - prabudusiu.

Naujausieji istorijos tyrinėjimai įrodė, kad nėra jokio ryšio tarp budizmo ir krikščionybės.

Jo tikėjimas - moralės pagrindas.
Jie neužsiima Dievo problema.

<u>Budizmas</u> savo pagrinduose,tai ne religija, o etika, t.y. moralinė sistema.

Budos sekėjai vėliau savo praktikoje be moralės sistemos pradėjo garbinti stabus, kada budizmas plačiai pasklido, Buda buvo sudievintas.

Budizmo etikos sistema paprasta: išsivadavimas nuo kančių šiame gyvenime, tai kelias nugalėjus savo blogus polinkius. Šiame kelyje 8 pakopos.

Budos mokslas pradžioje plito žodžiu,po to buvo užrašytas knygoje "Triptich" Budos moraliniame moksle zmogus turi pasiekti altruizmo viršūnę: atsisako savanaudiškumo, išauga savęs atsižadėjimu ir meile.

Pagrindinę problemą - kančios problemą žmogaus gyvenime išsprendžia pesimistiškai - tragiškai: galutinis tikslas tų pratybų nirvana, praradimas savo "aš" asmenybės ištirpimas.

Katalikų tikėjimas į kančią žvelgia optimistiškai: kančia didžioji priemonė išganymui!

LITURGIJA

XIV. Šv. Mišios

Šv.Mišias įsteigė Kristus per Paskutinę Vakarienę. Atlaikęs šv.Mišias pasakė: - "Tai darykite mano atminimui" šv.Mišios, tai nepaliaujama, nekruvina auka Naujojo Testamento, kurioje atnaujinama ir prisimenama Kristaus kryžiaus auka: jo kančia, mirtis, prisikėlimas ir dangun įžengimas.

Šv.Mišiose Kristus per kunigą Bažnyčios vardu ir kartu su visa Bažnyčia aukojasi Dievui Tėvui patį save, atnaujina savo kančią ir mirtį, kartu su mumis, kad:

1. atlyginti Dievui už mūsų nuodėmes ir bausmes už jas;
2. parodyti Dievui garbę ir padėką;
3. pateikti Dievui mūsų prašymus.

Šv.Mišios - tai ne tik Kristaus kančios prisiminimas, o tikroji ir ta pati Kristaus kryžiaus auka, nes abejuose atvejuose pats Kristus yra Vyriausias Kunigas ir Auka. Ta Kristaus Auka yra aukščiausias Dievo pagarbinimas, kurioje mes kiekvienas iš mūsų galime ir privalome asmeniškai dalyvauti štai tokiu būdu:

1. Šv.Mišių eigoje susijungti su Kristumi ir kartu su juo pagarbinti Dievą ir per Kristų perduoti prašymus.

2. Būti pasirengusiems atiduoti Dievui

visą savo gyvenimą: darbus, rūpesčius, sunkumus ir kančią.

Tik tada per šv. Mišias gauname malones, užtarnautas Kristaus.

Šv.Mišių saranga - susideda iš dviejų pagrindinių dalių: Žodžio liturgika ir Aukos liturgika.

1. Žodžio liturgikoje mes meldžiamės pagarbiname Dievą,klausome Dievo ir Bažny čios nurodymų, išpažįstame tikėjimą.

2. Aukos liturgija susideda iš trijų pagrindinių dalių: aukojimas,perkeitimas ir susivienijimas.

Per aukojimą duona ir vynas aukojami kaip auka Dievui, o mes tuo būdu pašvenčiame Dievui savo darbus, kančias,..

Per perkeitimą Dievas savo visagalybe duoną ir vyną perkeičia Kristaus Kūnu ir Krauju ir pašventina mūsų aukas

Susivienijime mes iš tikro susijungiame su Kristumi.

Mūsų dalyvavimas šv.Mišiose, privalomas kiekviename sekmadienį ir įsakytomis švenčių dienomis.

Bažnyčia kviečia mus pilnam ir sąmoningam dalyvavimui šv.Mišiose.

Pilnas dalyvavimas šv.Mišiose yra tada, kada mes dalyvaujame nuo pradžios iki galo ir priimame šv.Komuniją.

Sąmoningas dalyvavimas šv.Mišiose yra tada, kada suprantame jų prasmę,paskirtį t.y. kas vyksta jose ir savo supratimo dvasia kartu dalyvaujame su visa Bažnyčia.

Bendras dalyvavimas šv.Mišiose tada,kai kartu su visa bažnyčia meldžiamės,giedame, atsakinėjame, stovime ar atsiklaupiame kartu su visais t.y. pilnas dalyvavimas.

Šv.Mišios - auka visos Bažnyčios, o ne atskiro žmogaus. Šv.Mišių vaisius mes gauname tik tada, kada dalyvaujame joje visi kartu su kunigu kaip Bažnyčios nariai. Ir kaip aktyviau, bendriau įsijungiame į Bažnyčios veiklą, tuo glaudesnis ryšys bus su ja,ir tuo labiau esame tinkami Dievui.

XV. APIE SAKRAMENTUS

Kad galėtume gyventi tinkamai čia žemėj ir pasiekti amžiną laimę, neužtenka tik žmogiškų pastangų. Reikia ir antgamtinės pagalbos, kurią gauname Sakramentais ir malda.

Sakramentai yra Kristaus įsteigti ženklai(daiktai, veiksmai, žodžiai), kuriais gauname Dievo malonę.

Žmogus turi dvejopą prigimtį:

Matomąją t.y. kūnišką, materialią.
Nematomą t.y. dvasinę.

Ir Kristus naudojo matomus daiktus: vandenį, aliejų duoną ir vyną; ženklus,visiems suprantamus žodžius, kad apdovanotų mūsų sielą nematoma dvasine dovana, t.y. savo dievišku gyvenimu - malone.

Tokia buvo Dievo valia, kad mes iš naujo atgimtume Kristaus Bažnyčiai iš vandens ir Šv.Dvasios, kad nuodėmės būtų atleistos jam, ant kurio Bažnyčia per kunigą Kristaus vardu ištaria atleidimo žodžius; kad

mes priimtume Viešpatį duonos pavydalu;
kad mes rankų uždėjimu gauname Šv.Dvasios dovanas ir jėgą.

Kiekvienas sakramentas mus sujungia su Dievu - Bažnyčios pagalba.

Sakramentai: Krikštas, Sutvirtinimas, Švenčiausias Sakramentas.Atgaila, Ligonių sakramentas, Kunigystė ir Santuoka - tai septynios srovės, pagal kurias sodriai tvinsta gyvybė dieviškų malonių.

Sakramentais malones gauna kiekvienas, kas paruošia savo sielą,įvykdydamas sakramentų reikalavimus. Be to, pilniau ir sodriau tą malonę gauna tas,kas aktyviau ir nuoširdiau tam pasiruošia ir stengiasi.

XVI.SAKRAMENTALIJOS

Sakramentalijos - tai šventi veiksmai, apeigos, pašventinti daiktai. Nuo sakramentų jie skiriasi tuo, kad sakramentus įsteigė Kristus, o sakramentalijas nustatė ar leido Bažnyčia ta jėga ir teise, kurią Bažnyčia gavo iš Kristaus.

Šv.Veiksmai - apeigos. Apšlakstymas šv. vandeniu, palaiminimas tėvų, vaikų(tėvai laimina vaikus), palaiminimas Švč.Sakramentu, pašventinimas bažnyčių,namų,kapų,butų.

Pašventinimas daiktų: rožinio, medalikėlių, kryžių, paveikslų, statulų, žvakių,..

Sakramentalijos padeda žmonėms visuose jų reikaluose gauti Dievo pagalbą.

Sakramentalijos, naudojamos su pagarba palengvina kovą su blogais polinkiais ir

pagundose, panaikina kasdienines nuodėmes, palaimą teikia kūno ir sielos reikaluose.

XVII. ATLAIDAI

Atlaidai - indulgencijos. Kada išpažintyje mums atleidžiama kaltė,o su ja ir amžinasis pasmerkimas, bet pasilieka laikinoji bausmė(skola) už kurias mes galime atsilyginti tokiu būdu

1. atsilyginti skaistykloje,
2. čia žemėje, kai priimame atgailos dvasia visokie sunkumai,
3. atlaidais.

Atlaidai - tai panaikinimas laikinos bausmės.

Atlaidus nustato Kat.Bažnyčia.

Kad gautume atlaidus reikia: būti malonės stovyje arba atlikti išpažintį,priimti šv.Komuniją, atlikti Bažnyčios nustatytas sąlygas ir pasimelsti Bažn.intencija.

XVIII. R O Ž I N I S

Rožinį kalbame taip: pradžioje persižegnojame, Tėve mūsų, Sveika, Marija(3 kart) Garbė Dievui, "Be gimtosios nuodėmės pradėtoji Marija, melski už mus, kurie šaukiamės Tavo pagalbos!" Tada prisimename rožinio dalį ir paslaptį. Po jos: "O,mano Jėzau, atleisk mums mūsų kaltes,apsaugok mus nuo pragaro ugnies; nuvesk į dangų visas sielas, o ypač tas, kurios labiausiai reikalingos Tavo gailestingumo" Tada: Tėve mūsų, 10-ms Sveika,Marija,Garbė Dievui, "Be gimtosios nuodėmės.." Tada prisi-

mename 2-ją paslaptį. Po jos:"O,mano Jėzau.?
Tėve mūsų, 10-ms Sveika,Marija,Garbė Dievui.
Užbaigoje po paskutinių 10-ties Sveika,Marija, Garbė Dievui. "Be gimtosios nuodėmės..?"
- Tikiu Dievą...

Šv.Rožiniame yra trys dalys: Džiaugsmingoji, Skausmingoji, Garbingoji.

I. Džiaugsmingosios paslaptys:

1. Apreiškimas Marijai.
2. Marija aplanko Elžbietą.
3. Jėzaus gimimas.
4. Jėzaus aukojimas šventykloje.
5. Jėzaus atradimas šventykloje.

II. Skausmingosios paslaptys:

1. Jėzaus malda Alyvų sode.
2. Jėzaus nuplakimas.
3. Jėzaus vainikavimas erškėčiais.
4. Jėzus kryžių neša.
5. Jėzaus mirtis ant kryžiaus.

III. Garbingosios paslaptys:

1. Jėzaus prisikėlimas iš mirties.
2. Jėzaus žengimas į dangų.
3. Šv.Dvasios atsiuntimas.
4. Švč.Marijos dangun paėmimas.
5. Švč.Marijos danguje išaukštinimas.

XIX. LITURGINIAI METAI

Liturginiai metai prasideda pirmuoju Advento sekmadieniu ir užsibaigia Kristaus Valdovo šventė. Liturginiai metai apima eilę švenčių pagal jų tvarką. Švenčių tikslas - priminti mums begalinę Dievo meilę mums. Tos šventės primena mums išganymo darbus: Jėzaus gimimas, kančia, mirtis,..
prisikėlimas

Dalyvaudami pamaldose, priimdami sakramentus, mes įsijungiame į šventimą paslapčių.

Pagrindinės šventės:

1. Kalėdos: dangaus Tėvas atsiunčia Atpirkėją.
2. Velykos: Jėzaus Prisikėlimas.
3. Sekminės: dangaus Tėvas per Jėzų Kristų atsiunčia Šv.Dvasią, kuri pasilieka veikdama Bažnyčioje.

Apie tas šventes grupuojasi ir liturginių metų tvarka.

XX. PRIVALOMOS ŠVENTĖS

Privalomos šventės yra tokios kuriose negalima dirbti sunkių darbų(jei nėra priverstas) ir dalyvauti šv.Mišiose:

1. Visų metų sekmadieniai. Sekmadienį būna: Velykos, Sekminės, Švč.Trejybė.
2. Nauji Metai - sausio - - - - - - - 1.d.
3. Trys Išminčiai - sausio - - - - - 6.d.
4. Šeštinės - 40-ji d. po Velykų.
5. Dievo Kūno šventė - ketvirtadienį po Švč.Trejybės.
6. Apašt.Petro ir Povilo birželio - - 29.d.
7. Žolinė - - rugpjūčio - - - - - - - - 15.d.
8. Visi Šventieji - - lapkričio - - - 1.d.
9. Nekaltas Prasidėjimas - - gruodžio 8.d.
10. Kalėdos - - gruodžio - - - - - - - 25.d.

o O o

K A T E K I Z M A S

cxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxç

1. **Vardan Dievo Tėvo**, ir Sūnaus,ir Šventosios Dvasios. Amen.

2. **Tėve mūsų**, kuris esi danguje! Teesie šventas Tavo vardas, teateinie Tavo karalystė, teesie Tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje.

Kasdieninės mūsų duonos duok mums šiandieną ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams. Ir neleisk mūsų gundyti, bet gelbėk mus nuo pikto. Amen.

3. Sveika, Marija, malonės pilnoji! Viešpats su Tavimi! Tu pagirta tarp moterų, ir pagirtas Tavo Sūnus -Jėzus.

Šventoji Marija, Dievo Motina, melsk už mus nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandą. Amen.

4. Garbė Dievui Tėvui, ir Sūnui, ir Šventajai Dvasiai. Kaip buvo pradžioje, dabar ir visados, ir per amžius. Amen.

5. Tikiu Dievą Tėvą visagalį, dangaus ir žemės Sutvėrėją; ir Jėzų Kristų,vienatinį jo Sūnų, mūsų Viešpatį, kuris prasidėjo iš Šventosios Dvasios, gimė iš Mergelės Marijos, kentėjo prie Poncijaus Piloto,buvo prikaltas prie kryžiaus, numiręs ir palaidotas; nužengė į pragarus; trečiąją dieną kėlėsi iš numirusių; įžengė į dangų; sėdi visagalio Dievo Tėvo dešinėje, iš ten ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti.

Tikiu Šventąją Dvasią, šventąją visuotinę Bažnyčią, šventųjų bendravimą, nuodėmių atleidimą, kūno iš numirusių prisikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. Amen.

6. Dievo įsakymai

1. Neturėk kitų dievų, tik mane vieną.
2. Netark Dievo vardo be reikalo.
3. Švęsk sekmadienį.
4. Gerbk savo tėvą ir motiną.
5. Nežudyk.
6. Nepaleistuvauk.
7. Nevok.
8. Nekalbėk netiesos.
9. Negeisk svetimo vyro ir svetimos moters.
10. Negeisk svetimo turto.

Mylėk Viešpatį Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu, visomis jėgomis; mylėk kiekvieną žmogų taip, kaip save.

7. Bažnyčios įsakymai

1. Švęsk šventes.
2. Sekmadieniais ir šventėmis dalyvauk šventose Mišiose.
3. Pasninkauk ir nesilinksmink draudžiamu laiku.
4. Bent apie Velykas atlik išpažintį ir priimk Švenčiausiąjį Sakramentą.
5. Padėk išlaikyti savo Bažnyčią.

8. Svarbiausios tikėjimo tiesos

1. Yra vienas Dievas trijuose Asmenyse: Dievas Tėvas, Dievas Sūnus ir Dievas Šventoji Dvasia.
2. Dievas Sūnus yra tapęs Žmogumi ir numiręs dėl mūsų išganymo.
3. Dievas yra teisingas: už gera atlygina, už pikta baudžia
4. Žmogaus siela yra nemirtinga.

9. **Sakramentai**: 1.Krikštas.4.Sutvirtinimas
3.Švenčiausias Sakramentas.
4.Atgaila. 5.Ligonių sakramentas.
6.Kunigystė. 7.Santuoka.

10. **Atgailos dalys**

1.Atsiminti savo nuodėmes.
2.Gailėtis dėl nuodėmių.
3.Tvirtai pasiryžti nebenusidėti.
4.Atlikti išpažintį.
5.Atsilyginti ir taisytis.

11. **Švč.Sakramento pagarbinimas**

Garbinkime Švenčiausiąjį Sakramentą Jėzaus Kristaus, mūsų Viešpaties,tikrąjį Kūną ir Kraują, dabar ir visados, ir per amžius. Amen.

12. **Viešpaties Angelas** apreiškė Marijai: "Tu pradėsi iš Šventosios Dvasios" **Sveika, Marija,..**

"Štai aš Viešpaties tarnaitė, teesie man pagal tavo žodį" **Sveika, Marija,..**

Ir Žodis tapo kūnu, ir gyveno tarp mūsų.
Sveika, Marija, ..

Amžinąjį atilsį duok mirusiems, Viešpatie, ir amžinoji šviesa jiems tešviečia(3 kart).
Tegul ilsisi ramybėje. Amen

Katalikiški pasveikinimai:

- **Garbė Jėzui Kristui! - Per amžius. Amen.**
Padėk, Dieve! - Ačiū.
Su Dievu! - Su Dievu!

D I E V O T I E S A -
- MŪSŲ GYVENIMO Š V I E S A

1. Kas tu esi? - Esu žmogus turintys kūną ir nemirtingą sielą.
2. Kam gyvename ant žemės? - Kad vykdydami Dievo valią pasiektume amžiną gyvenimą.
3. O ką turime daryti, kad įvykdytume Dievo valią? - Turime:
   1.Tikėti Dievu. 2.Įvykdyti Dievo įsakymus 3.Priimti sakramentus. 4.Melstis.
   - Tai visa mūsų gyvenimo programa!
4. Ką reiškia tikėti? - Tikėti - reiškia pripažinti visa,ką Dieves yra apreiškęs.
5. Ką duoda žmogui tikėjimas? - Gyvenimo šviesą, kurios apšviestas žmogus supranta gyvenimo tikslą, prasmę, darbų ir net kentėjimų vertę, turi viltį į tikrąjį Gyvenimą - amžinybę.

I. D I E V A S

6. Kas yra Dievas? - Dievas yra dangaus ir žemės Kūrėjas.
7. Kur yra Dievas? - Visur: danguje,žemėje ir kiekvienoje vietoje.
8. Tai kodėl Dievo nematome? - Dievas yra dvasia.
9. Ar Dievas mus mato? - Dievas ne tik mus mato,bet girdi mūsų kalbas, žino mintis.
10. Iš kur žinome, kad yra Dievas? - Iš Dievo žodžių ir darbų: Jo žodžiai - šv. Raštas, darbai - visatos kūryba.

11. Iš kur kyla netikėjimas Dievu? - Iš nežinojimo-ignorancijos ir nuodėmės.

II. DIEVAS KŪRĖJAS

12. Kodėl Dievą vadiname dangaus ir žemės Kūrėju? - Todėl, kad jis visa sukūrė.

13. Kaip Dievas visa sukūrė? - Dievas visa sukūrė ir kuria laike savo galybe netu-rėdamas tam jokio pavyzdžio: dangų, žemę, planetas, augalus, gyvulius, angelus ir žmones.

14. Kurie Dievo kūriniai tobuliausi? - - Angelai ir žmonės.

III. DIEVAS ATPIRKĖJAS

15. Kiek yra Dievų? - Dievas yra vienas, bet trijuose asmenyse: Dievas Tėvas, Dievas Sūnus ir Dievas Šventoji Dvasia. Tą asmenų vienybę vadiname Švč.Trejybe.

16. Kuris iš Švč.Trejybės asmenų tapo žmogumi? - Dievas Sūnus tapo žmogumi ir mirė ant kryžiaus dėl mūsų išganymo.

17. Kaip vadinasi Dievas tapęs žmogumi? - - Jėzus Kristus.

18. Jėzus Kristus yra Dievas ar žmogus? - Kristus yra Dievas ir žmogus viename dieviškame asmenyje

19. Kuo pradžioje buvo Kristus: Dievas ar žmogus? - Pradžioje Kristus buvo Dievas, o per Švč.Mariją tapo žmogumi.

20. Kur gimė J.Kristus? - Betliejuje.

21. Kas yra Jėzaus Motina? - Švč.M.Marija.

22. Kas buvo šv.Juozapas? - Marijos Sužadėtinis ir Jėzaus globėjas.
23. Kas sudarė šv.Šeimą? - Švč.Marija Jėzaus Motina,Juozapas Jėzaus globėjas, Jėzus Dievas per Mariją tapęs žmogumi.
24. Iš ko žinome,kad Kristus ne tik žmogus, bet ir Dievas? - Apie Kristų kalbėjo pranašai. Jis darė stebuklus.
25. Kokius stebuklus Kristus darė? - Jis vandenį pavertė vynu, gydė ligonis - vienu žodžiu, prisilietimu, prikeldavo mirusius, nutildydavo jūroje audrą, keleta kepalėlių duonos pamaitindavo tūkstančius žmonių, ir kitų,..
26. Ar visiems patiko Kristaus mokymas? - - Geriems patiko, o piktiems ne.
27. Ką padarė Kristui pikti žmonės? - Jie pasmerkė jį kančiai ir mirčiai.
28. Kur ir kokia mirtimi Kristus mirė? - Netoli Jeruzalės ant Golgotos kalno Kristus mirė prikaltas ant kryžiaus.

29. Ar negalėjo Kristus išvengti kryžiaus mirties? - Kristus dėl žmonijos išganymo mirė laisva valia.
30. Kas įvyko su Kristaus kūnu po mirties?- - Kristų palaidojo.
31. Kas įvyko trečią dieną po Kristaus mirties? - Kristus p r i s i k ė l ė .

32. Ką Kristus darė prisikėlęs iš mirties? - Jis dažnai būdavo su apaštalais,aiškino džiugiąją Naujieną - Evangeliją ir liepė ją skelbti visiems ir teikti sakramentus.
33. Ką Kristus padarė 40-ją dieną po prisikėlimo? - Įžengė į dangų.
34. Ar Kristus dar ateis į žemę? - Ateis

pasaulio pabaigoje, žmonijos teisti.

35. Kada Kristus apaštalams atsiuntė Šventąją Dvasią? - Dešimtą dieną jam įžengus į dangų.

36. Ką darė apaštalai gavę Šv.Dvasią? -Jie ėjo į pasaulį ir skelbė Evangeliją.

IV. A N G E L A I

37. Kas yra angelai? - Dievo sukurtos dvasios be kūno.

38. Ar visus angelus Dievas sukūrė gerus? - - Visus.

39. Ar visi angelai buvo ištikimi Dievui? - - Nevisi. Dalis angelų neįvykdė Dievo valios ir jie buvo išvaryti iš dangaus, jie sukūrė pragarą. Jie vadinasi šėtonais, piktosioms dvasioms.

40. Kaip vadiname angelą, kuris mus globoja? - Angelu Sargu.

V. Ž M O G U S

41. Kas yra žmogus? - Dievo kūrinys turintis kūną ir nemirtingą sielą.

42. Kuo žmogus skiriasi nuo gyvulio? - Tuo, kad jis turi protą, nemirtingą sielą ir viltį į amžinybę.

43. Kas yra žmogaus siela? - Tai dvasia, sukurta pagal Dievo panašumą: nemirtinga, protinga, kūrybinga.

44. Kaip vadinosi pirmieji žmonės? - - Adomas ir Ieva.

45. Ar Adomas ir Ieva išliko ištikimi Dievui? - Jie nepaklausė Dievo.

46. Kaip vadiname pirmųjų žmonių nuodėmę? - - Gimtaja nuodėme.

VI. POMIRTINIS GYVENIMAS

47. Kas atsitinka žmogui mirus? - Žmogaus siela atsiskiria nuo kūno.
48. Kur siela eina po Dievo teismo? - Ar į dangų,ar į skaistyklą, arba į pragarą.
49. Kokios sielos eina į dangų? - Kurios neturi nuodėmių ir atsilyginusios už kaltes.
50. Kokios sielos eina į skaistyklą? -Kurios turi tik kasdieninių nuodėmių ar neatsilyginusios už atleistas.
51. Kokios sielos eina į pragarą? - Kurios miršta su didelėmis nuodėmėmis ir neapgailėję jų.

VII. Į S A K Y M A I

52. Ką padarome, kada galėdami neįvykdome Dievo ar Bažnyčios įsakymų? - Nuodėmę.
53. Kam įsakymai reikalingi ir naudingi: Dievui ar mums? - Dievo ir Bažnyčios įsakymai reikalingi tik mums, kaip eismo taisyklės vairuotojui, kad juos vykdydami laimingai pasiektume amžinybę.

Dievo įsakymai

54. Ką Dievas draudžia pirmuoju įsakymu? - - Garbinti ką nors kitą kaip Dievą.
55. Kodėl garbiname šventuosius? - Švč. Mariją ir šventuosius garbiname ir prašome per juos užtarymo pas Dievą. Kreipiamės: melski už mus, o ne kaip Dievą: pasigailėk mūsų.
56. Ką Dievas draudžia antruoju įsakymu? - Dievo vardu prisiekti neteisingai ir Dievo vardą tarti be pagarbos.

57. Ką Dievas įsako trečiuoju įsakymu? - Sekmadienį švęsti: nedirbti ir dalyvauti šv. Mišiose.
58. Ką Dievas įsako ketvirtuoju įsakymu? - - Gerbti ir mylėti gimdytojus.
59. Ką Dievas draudžia penktuoju įsakymu? - Žudyti ar pakenkti savo ar kitų sveikatai. Parodyti blogą pavyzdį.
60. Ką Dievas draudžia šeštuoju įsakymu? - Paleistuvingai daryti,kalbėti,galvoti.
61. Ką Dievas draudžia septintuoju įsakymu? - Vogti.
62. Ką Dievas draudžia aštuntuoju įsakymu?- - Meluoti, apkalbėti,šmeižti.
63. Ką Dievas draudžia devintuoju įsakymu? - Geisti svetimo vyro ar moteries.
64. Ką Dievas draudžia dešimtuoju įsakymu? Geisti svetimo daikto, pavydėti pasisekimo ar daikto.
65. Ką įsako didysis meilės įsakymas? - Nurodo, kad žmogui neužtenka tik bloga vengti, bet reikia Dievą mylėti ir daug gero daryti.

Bažnyčios įsakymai

66. Ką nurodo pirmasis Bažnyčios įsakymas? - Kaip sekmadienius dar švęsti devynias įsakytas šventes.
67. Kas privalo sekmadieniais ir šventėse dalyvauti šv.Mišiose? - Kiekvienas katalikas.
68. Ką nurodo trečiuoju įsakymu? - Bažnyčios nustatytom dienom pasninkauti
69. Ką nurodo ketvirtuoju įsakymu? - Bent apie Velykas priimti Atgailos ir Švč.

Sakramentą, tai paskutinis perspėjimas apleidžiant sakramentus.

70. Ką Bažnyčia įsako penktuoju įsakymu? - Išlaikyti savo bažnyčią ir joje dirbančius.

VIII. KATALIKIŠKOJI BAŽNYČIA

71. Kas yra Katalikiškoji - t.y. Visuotinė Bažnyčia? - Tai Kristaus įsteigtoji religinė bendruomenė, naudojanti septynius Kristaus įsteigtuosius sakramnetus ir vadovaujama popiežiaus.

72. Kas įsteigė Kat.Bažnyčią? - Kristus.

73. K kios tikrosios Bažnyčios žymės? - Viena, šventa, visuotinė ir apaštališka.

74. Kas yra mūsų tikėjimo mokytoja ir saugotoja? - Kat.Bažnyčia.

75. Kas yra vyriausias Kat.Bažnyčios vadovas? - Popiežius.

76. Kas padeda popiežiui valdyti Kat.Bažnyčią? - Vyskupai ir kunigai.

IX. DIEVO MALONĖ

77. Kas yra Dievo malonė? - Dievo pagalba pasiekti amžinąją laimę.

78. Kaip gaunama Dievo malonė? - Sakramentais, šv.Mišioms, malda.

79. Kas įgijo dėl mūsų Dievo malonę? - Jėzus Kristus savo kančia ir mirtimi ant kryžiaus.

80. Kada netenkame Dievo malonės? - Kai padarome didelę nuodėmę.

X. N U O D Ė M Ė

81. Kas yra nuodėmė? - Neįvykdymas Dievo,

Bažnyčios ir meilės įsakymų.

82. Kokiu būdu žmogus nusideda? - Nusidedame: mintimis, žodžiais, darbais ir apsileidimais.

83. Ar visos nuodėmės yra lygios? - Nevisos: yra didelės ir kasdieninės.

84. Kada padarome didelę nuodėmę? - Kai neįvykdome Dievo, Bažnyčios ar meilės įsakymų svarbiuose dalykuose.

85. Kada padarome kasdieninę nuodėmę? - Kai neįvykdome Dievo, Bažnyčios ar meilės įsakymų mažuose dalykuose.

86. Kas atsitinka padarius didelę ir kasdieninę nuodėmę? - Padarius didelę nuodėmę Dievas apleidžia žmogų. Kasdieninė nuodėmė Dievą skaudžiai įžeidžia.

XI. SAKRAMENTAI

87. Kas yra sakramentai? - Kristaus įsteigtieji ženklai, kuriais gauname Dievo malonę.

88. Ar galime būti tobuli ir pasiekti išganymą vien tik savo jėgomis? - Negalime, tam reikia Dievo malonės.

Krikštas

89. Kas yra Krikštas? - Kristaus įsteigtas sakramentas kuris panaikina gimtąją nuodėmę ir žmogus priimamas į Kat.Bažn.

90. Kas gali krikštyti? - Kunigas, o mirties pavojaus metu - kiekvienas žmogus.

91. Kaip krikštijama? - Reikia pilti vandenį ant krikštijamo galvos ir tarti: "N.N. aš tave krikštiju vardan Dievo Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios"

92. Kokios krikšto tėvų pareigos? - Duoti vaikui gerą Dievo pažinimą ir paruošti sakramentams: Atgailai, Švč.Sakramentui ir Sutvirtinimui.

Sutvirtinimo sakramentas

93. Kas yra Sutvirtinimo sakramentas? - Kristaus įsteigtas sakramentas, kuris sutvirtina mūsų tikėjimo supratimą, ištvermę gyvenime ir pagalbą kitiems.

Švč.Sakramentas

94. Kas yra Švenčiausias Sakramentas? - Jėzaus Kristaus tikrasis Kūnas ir Kraujas duonos ir vyno pavydaluose.

95. Kaip Kristus įsteigė Švč.Sakramentą? - Per Paskutinę Vakarienę, Jėzus paėmė duoną ją laimino, laužė ir davė savo mokiniams tardamas: "Imkite ir valgykite jos visi, nes tai yra mano Kūnas, kuris už jus atiduodamas." Paskui paėmė taurę vyno ir tarė: "Imkite ir gerkite iš jos visi, nes tai yra taurė mano Kraujo, kuris už jus ir visus žmones išliejamas nuodėmėms atleisti. Tai darykite mano atminimui."

96. Kokią galią Kristus davė apaštalams žodžiais: "Tai darykite mano atminimui?" - Duoną ir vyną paversti Kristaus Kūnu ir Krauju.

97. Kas po apaštalų paveldėjo galią paversti duoną ir vyną Kristaus Kūnu ir Krauju? - - Vyskupai ir kunigai.

98. Kada vyskupai ir kunigai naudoja tą galią? - Per šv.Mišias.

99. Kas yra šv.Mišios? - Tai kryžiaus

kančios atnaujinimas nekruvinu būdu, kurioje Kristus už mus aukojasi dangaus Tėvui.

100. Kokia yra šv.Mišių sandara? - Šv.Mišios turi dvi dalis: Žodžio liturgiją,Aukos liturgiją.

101. Kas sudaro Žodžio liturgiją? - Žodžio liturgijoje meldžiamės, klausomės Dievo ir Bažnyčios pamokymų, išpažįstame tikėjimą.

102. Kas sudaro Aukos liturgiją? - Aukos liturgikoje yra atnašavimas,perkeitimas susivienijimas.

103. Kas gali priimti Švč.Sakramentą? - Tas kuris yra tinkamai pasirengęs.

104. Koks yra kūno pasirengimas? - Vieną valandą nevalgyti. Vanduo ir vaistai galima visada.

105. Koks yra sielos pasirengimas? - Neturėti didelės nuodėmės.

106. Kada geriausiai tinka priimti šv.Komuniją? -Per šv.Mišias.

107. Kas daryti priėmus šv.Komuniją? - Bent 10-15 min. savo mintimis ar iš maldaknygės pasikalbėti su Jėzumi

Išpažintis

108. Kas yra išpažintis? - Kristaus įsteigtas sakramentas nuodėmėms atleisti.

109. Kaip Kristus įsteigė išpažintį? - Atsikėlęs iš mirties jis tarė apaštalams: "Kam nuodėmes atleisite, jos bus atleistos, o kam sulaikysite, jos bus sulaikytos."

110. Kas po apaštalų paveldėjo galią atleisti nuodemes? - Vyskupai ir kunigai.

111. Ko reikia, kad išpažintis būtų gera? - - Reikia: 1.nuodėmes atsiminti, 2.gailė-tis, 3.tvirtai pasiryžti nenusidėti, 4.atlikti išpažintį, 5.atsilyginti ir taisytis.

112. Kas yra nuodėmių atsiminimas ar sąžinės sąskaita? - Tai suskaitymas nuodėmių padarytų po paskutinės išpažinties, iš: minčių, žodžių, darbų ir apsileidimų. Ir nuodėmių skaičius

113. Kas yra gailestis? - Tai sugriaudinta širdis dėl Dievo įžeidimo ir kad kalte netenkame dangaus,mums gręsia pragaras.

114. Kada yra tobulas ir netobulas gailestis? - Tobulas gailestis kada gailimės iš meilės, netobulas,kada gailimės iš baimė

115. Kas yra pasiryžimas nenusidėti? - Tai tvirtas noras saugotis nuodėmių ir progų nusidėti.

116. Kaip atliekame išpažintį? - Priėję prie klausyklos persižegnojame, sakome: - "Garbė Jėzui Kristui!" Išpažinties buvau tada ir tada,(pasakyti laiką kada) Dievu vėl nusidėjau." Tada sakome savo nuodė-mes ir jų skaičių. Kai daugiau neatsime-ni sakom: "Daugiau neatsimenu,gailiuosi ir žadu pasitaisyti." Tada klausomės kunigo žodžių, prisimename užduotą atgai lą. Kai kunigas duoda atleidimą,mušamės į krūtinę: "Dieve, pasigailėk manęs!" Kunigui davus ženklą: persižegnojame, padėkodami palenkiame galvą ir nuėję dė-kojame Dievui,atliekam skirtą atgailą.

117. Ar gera išpažintis, kai žinodami nepasa-kome nuodėmių? - Tokia išpažintis yra

šventvagiška. Visą išpažintį reikia pakartoti, ne tik paslėptą pasakyti.

118. Ar po šventvagiškos išpažinties galima priimti šv.Komuniją? - Negalima. Tokią išpažintį reikia pataisyti.

Ligonių sakramentas

119. Kam teikiamas Ligonių sakramentas? - Sergantiems ar senatvės sulaukus.

120. Ką žmogus gauna priimdamas Ligonių sakramentą? - Nuodėmių atleidimą, jei ligonis nebegali atlikti išpažinties ir apsaugo nuo piktosios dvasios puolimų mirties momentu bei stiprybės ligoje.

Kunigystė

121. Kada Kristus įsteigė Kunigystės sakramentą? - Per Paskutinę Vakarienę.

122. Ką žmogus gauna Kunigystės sakramentu? - Atlikti kunigo pareigas: aukoti šv. Mišias, teikti sakramentus ir mokyti žmones tikėjimo ir doros dalykų pagal Bažnyčią.

123. Ar tikintieji gali atlikti kunigo pareigas sunkiose tikėjimui sąlygose? - Kai kurias gali, bet šv.Mišių ir išpažinties - niekada.

Santuoka

124. Kas yra Santuoka? - Tai Kristaus įsteigtas sakramentas kuriuo jaunieji sujungiami neišardomam šeimos gyvenimui.

125. Kur gaunamas Moterystės sakramentas? - Tik Kat.Bažnyčioje dalyvaujant kunigui ir liudininkams.

126. Ar galima, priėmus Santuoką,išsiskirti?- Tikra katalikiška Santuoka galioja iki mirties: "Ką Dievas sujungė, žmogus tegul neišskiria!" - pasakė Kristus.

127. Kada Bažnyčia Santuoką panaikina? - Kai ištyrusi nustato, kad ji buvo netikra.

128. Ar galima pradėti santuokinį gyvenimą po civilinės metrikacijos? - Negalima.Gyvenantiems be katalikiškos santuokos negalima eiti išpažinties ir priimti šv.Komuniją.

. Sakramentalijos

129. Kas yra sakramentalijos? - Sakramentai yra Kristaus įsteigti. Sakramentalijos Bažnyčios nustatytos: pašventinti,palaiminti daiktai ar apeigos, kuriomis gauname Dievo palaimą.

APIE ŠV. R A Š T Ą

Šv.Raštas - tarsi dangaus Tėvo laiškas mums žemės ir dangaus vaikams,kuriame paaiškinama, kaip mes turime gyventi,kas pasiektume jį,dangaus Tėvą.

Šv.Rašte reikia ieškoti tiesos, o ne iškalbos. Tai ne gamtos ar astronomijos vadovėlis, o dangaus tiesų atskleidimas pagal to meto žmonių galvoseną.

Visą šv.Raštą reikia skaityti ta pačia dvasia, kuria jis yra padiktuotas, o jį padiktavo dieviška dangaus Tėvo meilė,nurodydama išganymo kelią ir gyvenimo būdą,kuriuo mes galime pasiekti amžinybę.

"Praeina žmogus kaip šešėlis...,o Viešpaties tiesa pasilieka amžinai" Ps.38,7.116,2.

Šv.Rašto yra dvi dalys:

1. Senasis Testamentas,parašytas prieš Kristaus gimimą. Jo 46 knygos.
2. Naujasis Testamentas,parašytas po Kristaus gimimo. Jo yra 27 knygos.

"Praeina pasaulis ir jojo geismai. Kas vykdo Dievo valią, tas išlieka per amžius."
1.Jn.2,17.

ŽYMESNIŲ ĮVYKIŲ CHRONOLOGIJA

Įvykiai prieš Kristaus gimimą

1. Pirmieji žmonės: Adomas ir Ieva.

2. Iki Noės žmonių labai padaugėjo,bet ir nedorybės pagausėjo: "Kiekvienas iškreipė savo veiksmus." Dievas Noei įsakė statyti laivą. Jis statė labai ilgai ir per tą laiką visiems kalbėjo apie tvano bausmę, jei nepasitaisys. Po laivo pastatymo,perspėjimo ir laukimo - tvanas.

3. Babelio - susimaišymo bokštas. Juozapo Flavijaus liudijimu, jis buvo statomas Sensaro gyventojų chamito Menrod vadovaujamas. Puikybės ir nedorybės pavergti nenorėjo taisytis, tik norėjo išsigelbėti nuo Dievo bausmių(tvano) - statė bokštą. Per savo puikybę negalėjo susikalbėti vieni su kitais - išsiskirstė.

4. 2000 metų prieš Kristų Dievas paskyrė Abraomą išrinktosios tautos tėvu ir liepė palikti savo tėviškę ir keliauti į Kananą: "Išeik iš savo žemės ir savo šeimos namų ir savo tėvo namų ir eik į žemę,kurią aš tau parodysiu" Pr.12,1.

5. Žymesnieji patriarchai: Abraomas(2000 pr. Kr.). Izaokas(1871-1836 m.pr.Kr.). Jokūbas-

-**Izraelis**(1739 m.pr.Kr.),**Juozapas**(-1689m.pr.)

6. Sodomos ir Gomoros žuvimas buvo Adomo laiku. Iš tų miestų išsigelbėjo tik Lotas su šeima. Dabar tų miestų vietoje -Negyvoji jūra

7. Abraomo sūnus Izaokas turėjo du sūnus: Jokūbą ir Ezavą. Dievas Jokūbą pavadino Izraeliu(t.y.Dievo galybė): "Tu nesivadinsi daugiau Jokūbu, bet Izraelis" Pr.35,10.Todėl jo ainiai vadinami izraelitai.

8. Izraelis-Jokūbas turėjo 12 sūnų. Sūnus Juozapas(brolių parduotas) visą savo šeimą apgyvendino Egipte - Geseno krašte prie Nilo žiočių ir ten išgyveno 430 metų, išaugo į didelę tautą.

9. Mozė 1493 m. Nisan mėn. naktį iš 14 į 15 dieną pr.Kr. izraelio tautą išvedė iš Egipto.

10. 50-tą dieną po išėjimo iš Egipto Dievas nuo Sinajaus kalno davė Dešimtį įsakymų.

11. Priėjus pažadėtą žemę, Mozė siuntė 12 vyrų(iš kiekvienos giminės po vieną) jos pažiūrėti. Dešimt pasiuntinių sugrįžę gąsdino, kad nepajėgsią tos žemės užimti. Tik Jozue ir Kalebas ragino pasitikėti Dievu. Kilo maištas prieš Mozę, Jozuę ir Kalebą, norėjo juos nužudyti. Tuomet Dievas Mozei pasakė, kad kol ta karta neišmirs,izraelitai neįeis į pažadėtą žemę Todėl jie 40 metų klaidžiojo tyruose, kol išmirė sena karta.

Išvada: kaip izraelitai keliavo ir klaidžiojo eidami į Pažadėtąją žemę, taip mes einame į pažadėtąjį amžinąjį Gyvenimą.

12. Priėjus pažadėtą žemę, miršta Mozė. Kas kartą suabejojo Dievo gailestingumu,neteko teisės įžengti į Pažadėtą žemę. Mozės įpėdinis po 40 metų klaidžiojimo izraelitus

įvedė į Pažadėtą žemę.

13. Po Jozuės izraelitai neturėjo vado. Reikalui esant juos tvarkė narsūs vyrai, vadinami teisėjais. Per 300 metų jų buvo 14:
Gedeonas, Samsonas, Helis,..

14. Žymesnieji izraelitų karaliai: Saulius valdė 40 metų, Dovidas 40 m. Jis mirė 1015 m. pr.Kr., Saliamonas - 40 m. mirė 975 m.pr.Kr.

15. Žymesnieji pranašai: Izaijas, Jeremijas, Ezekielis, Danielis.

Izaijas 721 m.pr.Kr. - smulkiai aprašė Kristaus kančią.

Jeremijas 600 m.pr.Kr. - ragino izraelio tautą atgailoti, grįžti į tikrąjį Dievą.

Ezekielis 580 m.pr.Kr. - ragino būti teisingais, nieko neskriausti. Jis t.p. aprašė, kad Dievas nori visų išganymo. Todėl kiekvienas nusidėjėlis, jei darys atgailą, bus išganytas.

Danielis 551-538 m.pr.Kr., - apreiškė, kad tikras tikėjimas Dievu nusipelno stebuklingų įvykių.

Kiti pranašai: - 12: Ozėjas, Joelis, Amosas, Abdijas, Jona, Michejas, Nahumas, Habakukas, Sofonijas, Agėjas, Zacharijas, Malachijas.

16. Kalba. Izraelitų kalba - hebrajų, bet dažnai vartojo aramajų(sena semitų).

17. Šventės: Velykos-Pascha - išėjimas iš Egipto. Sekminės - Dievo įsakymų gavimui prisiminti. Velykoms ir Sekminėms visi susirinkdavo į Jeruzalę.

18. Izraelio valstybė žuvo 722 m.pr.Kr. Ji egzistavo 250 metų. Tada prasidėjo sunki Babilonijos vergija. Tik po 186 metų Kyras leido izraelitams grįžti į savo tėvynę-536m.

Ir po persų valdžia ramiai gyveno 200 metų, kol užėmė Aleksandras Didysis - graikų valdžion izraelitai pateko 330 m.pr.Kr.

19. Kada izraelitai pateko romėnų valdžion, o romėnai paskyrė Judėjos valdovu Herodą, kuriam valdant Dovido mieste Betliejuje gimė **Jėzus Kristus** - pasaulio Atpirkėjas. Betliejuje kadaise gyveno Dovidas, todėl jis dar vadinosi Dovido miestu.

Įvykiai po Kristaus gimimo

20. Dabartinis metų skaičiavimas yra nuo Kristaus gimimo.
21. Jėzus Kristus gimė Betliejaus mieste, 30 metų išgyveno Nazarete, 3 m. mokė žmones 3 val. išbuvo prikaltas ant kryžiaus mirė, 3-ją dieną prisikėlė iš numirusių - įžengė į dangų ir Šventosios Dvasios atsiuntimu galutinai buvo įsteigta Bažnyčia, kurios Galva per amžius pasilieka Jėzus Kristus.

22. 36-39 m. pirmasis krikščionių persekiojimas Jeruzalėje ir šv.Stepono mirtis.

23. 50 m. Apaštalų susirinkimas Jeruzalėje, vadovaujamas apašt.Petro. Nuspręsta, kad Senojo Įstatymo apeigos krikščionims neprivalomos.
24. 64 m. pirmasis krikščionių persekiojimas Romoje, cies.Neronui vadovaujant.

25. 67 m.apašt.Petro ir Povilo mirtis.

26. 70 m. Jeruzalės išgriovimas.

27. 100 m. apašt.Jono mirtis Efeze. Tik jis vienas iš apaštalų mirė ne kankinio mirtimi.

28. 313 m. Milano ediktas, kuriuo cies.

Konstantinas Didysis panaikino krikščionių persekiojimą.

29. 325 m. pirmasis Visuotinis Bažnyčios susirinkimas Nikėjoje. Pasmerkta Arijaus klaida, kad Kristus nesąs tikras Dievas.

30. 590-604 m. pop.Gregorijus I Didysis, patobulino giedojimą. Jis į Angliją išsiuntė šv.Augustiną su 40 vienuolių. Anglija tampa katalikiška.

31. 726 m. kova dėl paveikslų garbinimo - ikonoklastai. Cies.Leonas III išleido ediktą prieš paveikslu~ ir statulas ir prasidėjo paveikslų bei statulų naikinimas.

32. 998 m. šv.Vaitiekaus, pirmojo Prūsų misionieriaus, mirtis.

33. 1054 m. Rytų schizma - patriarchas Mykolas Kerularijus galutinai atsiskyrė nuo Kat.Bažnyčios-stačiatikių atsir-as.

34. 1096-1099 m. pirmasis kryžiaus karas, noras išvaduoti Palestiną iš turkų.

35. 1187 m. Jeruzalės valstybės panaikinimas

36. 1209 m. Pranciškonų ordeno įsteigimas - šv.Pranciškus Asyžietis.

37. 1215 m. Domininkonų ordeno įsteigimas - šv.Domininkas.

38. <u>Inkvizicija</u>. Civiliniai teismai nubausdavo daug nekaltų žmonių, todėl Tulūzos sinode 1229 m. popiežiaus įsakymu buvo įsteigta tam tikra komisija, vadinama inkvizicija. Komisijos pareigos buvo šios: surasti eretikus, jų bylas išnagrinėti, juos pamokyti, įspėti ir tik užsispyrusius atskirti nuo Bažnyčios. Tuo ir baigdavosi komisijos pareiga.

39. 1251 m. Mindaugo krik-štas. I-sis vysk.
Kristijonas.
40. 1305-1377 m. popiežiai Avinjone. Jie buvo valdžios ištremti iš Romos į Prancūzijos Avinjoną.
41. 1387 m. Aukštaičių Krikštas. Įkurta Vilniaus Vyskupija, vysk. Andrius
42. 1413 m. Žemaičių Krikštas. Vytautas Didysis Varniuose pastatė bažn. ir įkūrė Žemaičių Vyskupiją, o 1417 m. 1-as jos vysk Motiejus Trakietis.
43. 1458-1484 m. šv. Kazimieras - Lietuvos sūnus ir globėjas.
44. 1517-1519 m. Leipcigo ginčai. 95 Liuterio tezės. Protestantų atsiradimas.
45. 1534 m. Anglijos valdovo Henriko VIII atsiskyrimas nuo Kat. Bažnyčios. Anglikonų religijos atsiradimas.
46. 1540 m. Jėzuitų ordeno įsteigimas.
47. 1545-1563 m. Tridento Santaryba.
48. 1569-m. Jėzuitų pakvietimas į Lietuvą. 1579 m. Jėzuitai įsteigė Vilniaus Mokslų Akademiją ir jai vadovavo.
49. 1576-1609 m. vysk. Merkelis Giedraitis.
50. 1717 m. Masonų įsteigimas Anglijoje.
51. 1850-1875 m. vysk. M. Valančius.
52. 1863 m. sukilimas Lietuvoje prieš rusus
53. 1865-1904 m. Lietuviškos spaudos draudimas.
54. 1869-1870 m. Vatikano Santaryba.
55. 1927 m. Lietuvos konkordatas su Roma.
56. 1962-1965 m. Antroji Vatikano Santaryba

T U R I N Y S